

Ders 13: DOĞRULAMA KAYNAKLARI

Doğrulama kaynakları nedir?

Doğrulama kaynakları, göstergelerde belirtilen bilginin bulunabileceği kaynağa işaret eder. Bu bilgi kaynakları aynı zamanda projenin belgelenmesinin bir parçasını oluşturur. Göstergede gerçekleştirileceği söylenenlerin bilgi kaynağı bulunamıyorsa, gösterge gözden geçirilmelidir. Elde edilecek bilginin zamanlaması, maliyeti ve güvenilirliği önemlidir.

Doğrulama kaynakları oluşturmanın yöntemi

Planlama aşamasının tümü gibi bu aşama da 6-7 kişilik bir planlama grubu tarafından yapılmalıdır.

Adım adım doğrulama kaynakları

Doğrulama kaynakları, “nasıl, hangi kaynaklar, kim, ne zaman ve hangi biçimde” sorularına cevap vermelidir.

Adım 1: Aşağıdaki soruları (AusGuide, 2005) grup içinde tartışın.

- Gerekli bilgi nasıl toplanacak? Bilgiyi toplamanın yöntemi ne olacak?
(Araştırmalar, idari kayıtlar, ulusal/uluslararası istatistikler, çalışma atölyeleri ya da odak grup toplantıları tutanakları/sonuçları, gözlemler, vs.)
- Bilgiyi kim toplamalı?
(Bağımsız bir ekip veya kişi, proje çalışanları, bunların bileşimi)
- Bilgi ne zaman veya hangi sıklıkta toplanmalı?
(Aylık, yıllık, proje süresince, sonunda vb.)
- Hangi kaynaklar daha uygun olur? Kimlerle görüşülmeli? Bilginin alındığı yer (kişi ya da kurum) güvenilir mi?
- Toplanan bilgiler hangi biçimde kaydedilmeli?

Adım 2: Saptamış olduğunuz başarı göstergesini, her düzey için ayrı ayrı hangi kaynaktan doğrulayacağınıza karar verin.

Doğrulama kaynağı örnekleri (geniş olarak derlenmiş doğrulama kaynakları için EK 4'ten yararlanabilirsiniz):

- Proje öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılan anketler,
- İstatistik Enstitüsü gibi, ilgilendiğiniz alanla ilgili istatistik veri alabileceğiniz kurumların rapor ve araştırmaları,
- İlgili bakanlıkların ve yerel yönetimlerin rapor, istatistik ve araştırmaları,
- Toplantı katılım listeleri ve toplantı tutanakları,
- Kurs-seminer gibi etkinlikleri tamamlayanların sayılarını gösteren belgeler, sertifikalar,
- Basında faaliyetlerinize verilen yer, gazete haberleri,
- Proje izleme ve değerlendirme raporları,
- Dış değerlendirme uzmanı raporları,
- Derinlemesine görüşmeler ve odak grup toplantıları,
- Katılımcı değerlendirme toplantıları.

Tablo 13'1'de görülen uygulama projesi örneği üzerinden gidersek

Tablo 13.1

Bu dersin sonunda, mantıksal çerçevemizin bir tek 15 numaralı gözü boş kaldı.

	PROJENİN YAPISI	BAŞARI GÖSTERGELERİ	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	VARSAYIMLAR/ RİSKLER
	STK'ların katılımcı demokrasinin gelişmesinde daha etkin bir rol oynamalarına katkıda bulunmak.	İki yıl içinde toplumsal kararlarla ilgili süreçlerde STK'ların katılımı ve rolü en az %50 oranında arttı.	AB'nin Türkiye için hazırladığı düzenli İlerleme Raporları, ilgili diğer kuruluşların hazırladıkları raporlar ve medya izleme raporları.	
	İstanbul ve çevre illerdeki STK'ların örgüt içi işleyiş, diğer sektörler ve kurumlarla olan ilişkileri ve belirledikleri amaçlarını gerçekleştirmek konularında kapasitelerini artırarak, daha etkin çalışabilmelerini sağlamak.	İki yıl içinde, 150 katılımcı, örgüt içi işleyiş, diğer sektörler ve kurumlarla olan ilişkiler ve amaçlarını daha etkin gerçekleştirmek konularında kapasitelerini artırarak STK'larının daha etkin çalışmasına katkıda bulundular.	Proje ekibi tarafından hazırlanacak olan ve STK'ların etkinliğindeki değişikliği ölçmeye yönelik ex-post değerlendirme raporları.	Örgütlenme özgürlüğü ve haklarıyla ilgili hukuki alan devlet tarafından daraltılmıyor.
	1- Başka STK eğitim programları tarafından da kullanılacak eğitim materyali ve eğitimler havuzu oluşturuldu.	12 ders için yazılı Türkçe kaynak ve dersleri verebilecek 30 kişilik bir eğitimler havuzu altı ay içinde oluştu.	Hazırlanan ders materyalleri ve farklı kurumlarda da ders verebilen eğitimler havuzu.	
	2- Katılımcılar, STK'ların özellikle ihtiyaç duydukları konular olan sivil toplum, demokrasi ve strateji oluşturma konularındaki perspektiflerini geliştirme yanısıra, teklif yazma ve bütçeleme, yönetim ve iletişim konularındaki becerilerini, politikalar ve hukuki yapıyla ilgili bilgilerini geliştirdiler.	İki yıl içinde programları tamamlayan 150 katılımcıya, aldıkları derslerle kapasite geliştirme konusundaki ihtiyaçlarını karşılayacak eğitim ve yazılı kaynaklar sağlandı.	Programlar süresince katılımcıların ders değerlendirme formlarından hazırlanan ders değerlendirme raporları.	Mezunar STK'larda gönüllü ya da profesyonel çalışmaya devam ediyor.
	3- Uluslararası proje çağrılan STK'lar tarafından daha kolay izleniyor.	İki yıl boyunca uluslararası fonlarla ilgili olarak 100'e yakın proje çağrısı yayınlandı ve bu çağrılara 500'den fazla STK ulaşabildi.	Web sitesi istatistikleri.	STK'lar internete erişim olanaklarına sahipler.
	4- STK üye ve çalışanlarında bilgiye dayalı çalışma kültürü arttı.	İki yıl boyunca çeşitli STK'lardan en az 500 kişi yerli, yabancı, elektronik ve yazılı kaynaklardan yararlandı, talep eden 100 kişiye elektronik üyelik sağlandı.	Kütüphane kayıtları.	Sunulan kaynaklar kullanılıyor.
	5- Hukuki danışmanlık sistemi STK'ların hukuki sorunları konusunda destek ve bilgi alabilecekleri şekilde etkin çalışıyor.	İki yıl boyunca başvuruda bulunan 50'ye yakın STK'nın hukuki sorunlarının aşılması sürecine katkıda bulunuldu.	Proje süresince STK Merkezi'nin konuyla ilgili olarak cevapladığı e-posta kayıtları.	Türkiye'deki hukuki ve idari sistem etkin çalışıyor.
	1- Eğitim programının hazırlanması 1.1. Ders içeriklerinin oluşturulması 1.1.1. Program komitesinin oluşturulması ve ofisin kurulması 1.1.2. İhtiyaç analizinin yapılması 1.1.3. Eğitimler kurulunun saptanması 1.1.4. Eğitimler kurulunda son haline getirilmesi 1.2. Ders materyalinin üretilmesi ve geliştirilmesi			Dersleri verebilecek, ders materyali üretebilecek ve programda görev almayı kabul edecek yerli uzman ve öğretim görevlileri var.
	2- Eğitim programının düzenlenmesi 2.1. İlk programın yapılması 2.1.1. Programın duyurulması 2.1.2. Kayıtların yapılması 2.1.3. Programın sürdürülmesi 2.2. İkinci programın yapılması 2.2.1. Programın duyurulması 2.2.2. Kayıtların yapılması 2.2.3. Programın sürdürülmesi			Programa ilgi var.
	3- Uluslararası proje çağrılarının duyurulması 3.1. Web sayfalarının düzenlenmesi 3.2. Uluslararası çağrı ağlarına abone olunması 3.3. STK e-posta veri tabanı oluşturulması 3.4. Duyuruların üç ayda bir yenilenmesi			Türkiye'yi içine alan ve Türkiye'deki STK'lar için uygun proje çağrıları var.
	4- STK kitap koleksiyonunun oluşturulması 4.1. Kitapların seçimi 4.2. Kitapların satın alınması			
	5- Hukuki danışmanlık verilmesi			Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde danışmanlık yapmayı kabul edecek gönüllü hukukçular var.
				Aynı ve nakdi katkıda bulunacak olan kuruluşlar Türkiye'deki STK'ların etkinliklerinin artması gerektiğinin farkındalar.

Doğrulama kaynaklarının oluşturulması:

Projenizin genel hedef, proje amacı ve çıktıları için daha önce tespit ettiğiniz göstergelerin doğrulama kaynaklarını yazın. Kılavuz soru: Bu bilgiyi nerede bulabiliriz? Nasıl elde edebiliriz?

Ek 4'teki doğrulama kaynakları listesine bakmak işinizi kolaylaştıracaktır.

Oluşturduğunuz doğrulama kaynaklarını mantıksal çerçeve matrisinin üçüncü sütununa yerleştirin.

Genel hedef düzeyinde

Başarı göstergesi

Doğrulama kaynağı

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Proje amacı düzeyinde

Başarı göstergesi

Doğrulama kaynağı

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Çıktılar düzeyinde

(Her bir çıktı için ayrı ayrı doğrulama kaynakları belirlenecektir.)

Başarı göstergesi

Doğrulama kaynağı

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Süre 30 dakika

RİSKLER VE GÜÇLÜKLER

Doğrulama kaynaklarının oluşturulmasında karşılaşılan riskler ve güçlükler

Seçtiğiniz bazı doğrulama kaynakları ek faaliyet tanımlanmasını gerektirebilir, yeni maliyet unsurları olabilir. Örneğin dış değerlendirme raporları, video çekimleri, derinlemesine görüşmeler ya da odak grup çalışmaları gibi. Eğer bu tür doğrulama kaynakları seçtiyseniz, faaliyetlerinize geri dönüp bunları birer alt faaliyet olarak ilgili ana faaliyetlere eklemeniz gerekir.

KONTROL LİSTESİ

Başarı göstergeleri ve doğrulama kaynakları kontrol listesi

Göstergeler, nicelik, nitelik ve zaman içeriyor mu?
Göstergeler ve doğrulama kaynakları SMART mı?¹
Göstergeler gerekli ve yeterli mi?
Göstergeleri kim belirledi/belirleyecek? Göstergeleri kim sahiplenecek?
Değişimi ispatlayabilecek doğrulama kaynakları var mı?
Doğrulama kaynağı olmayan gösterge var mı? (varsa doğrulayamayacağınız bir başarı göstergesi kullanamazsınız, başka gösterge üretmelisiniz.)

Kaynak: CIDT, 2002

UYGULAMA II

Başarı göstergeleri ve doğrulama kaynaklarının kontrol edilmesi:

Yukarıdaki kontrol listesi yardımıyla doğrulama kaynaklarınız ve göstergelerinizi gözden geçirin. Gerekirse faaliyetler üzerinde değişiklikler yapın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Süre 15 dakika

¹ SMART **S**-Belirli-Özel; **M**-Ölçülebilir; **A**-Ulaşılabilir; **R**-Uygun; **T**-Zamanlı, SMART'laştırma için 7. Derse bakınız.

Bu dersimizle birlikte, mantıksal çerçeve matrisimizin 15 no'lu gözü hariç tüm gözlerini doldurmuş olduk.

	PROJENİN YAPISI	BAŞARI GÖSTERGELERİ	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	VARSAYIMLAR/ RİSKLER
GENEL HEDEF	1 ✓	9 ✓	12 ✓	
PROJE AMACI	2 ✓	10 ✓	13 ✓	8 ✓
SONUÇLAR/ ÇIKTILAR	4 ✓	11 ✓	14 ✓	7 ✓
FAALİYETLER	3 ✓	15		6 ✓
				5 ✓

Çizim 13.2